

hold, her allerede har gjort et Brud paa et Princip, som det ikke er ubetænkeligt at fravige, ved nemlig at henvise Sagen til Sogneforstanderskabet, og det er kun en uheldig Consequents heraf, naar man i visse Tilfælde maa tilkalde et andet Sogneforstanderskab, og det ovenikjøbet efter Valg af den paagældende Communalbestyrelse selv. Det er, som sagt, overmaade lidt tiltalende, men paa den anden Side er det vist, at de Ulemper, som man derved søger at undgaae, kunne indtræde. Der er mange af de Veie, hvorom her er Tale, hvori et heelt Sogn kan være lodtaget; her er ikke Tale om Parcelveie til enkelte Gaarde — der er Sagen jo meget klar — men om almindelige Høveie, Skopveie, Moseveie, med Hensyn til hvilke man med stor Føie kan sige, at alle de, der have Ret til at hente deres Tørv o. s. v. ad disse Veie, ere Lodtagere i dem. Det er især disse tre Slags Veie, som tidt ere i en ganske forfærdelig Tilstand, fordi den Enkeltes Interesse i deres Vedligeholdelse er forholdsvis lille, medens den samlede Interesse er meget stor. Der kan altsaa ganske vist indtræde Tilfælde, hvor Loven, som den nu er, ikke kan fuldbyrdes, og jeg vil derfor, naar Alt kommer til Alt, dog stemme for Endringsforslaget; thi af to Ting er det dog et mindre Onde, at have en uheldig Udvei end at have en Lov, som i visse Tilfælde slet ikke kan komme til Fuldbyrkelse. Jeg har gjort opmærksom paa, at det paa ingen Maade er ønskeligt, men tværtimod Noget, som man netop i den communale Friheds Interesse skal være meget betænkelig ved, at belejre Sogneforstanderskaberne med Forretninger, der ganske ligge udenfor deres egentlige Kald, hvilket ikke er at være Dommer i Retspørgsmaal mellem Mand og Mand; men efter det nye Rædskab, jeg har til alle disse Forhold, troer jeg dog, at det til Syvende og Sidst vil være dem, der ved Mægling lettest kunne føre disse Sager til Ende, og enten at lade Sagen ligge aldeles brak hen eller bebyrde den med særdeles besværlige Former drifter jeg mig ikke til at tilraade. Jeg troer derfor, at det er det Foranstigtigste at lade Communalbestyrelserne behandle disse Sager i første Instants, idet jeg navnlig haaber, at det kun sjældent vil komme

til Rændelse, men at Sagen i Reglen vil blive afgjort i Mindelighed som en lille huuslig Af-saire; jeg skal senere komme til, at det efter min Mening ikke kan forsvares at forfølge dette Princip i høiere Instants. Men det er kun en Consequents af, at man lader Sogneforstanderskabet afgjøre Sagen, at det saa bliver en af Nabocommunalbestyrelserne, der skal afgjøre den, naar det paagældende Sogneforstanderskab er inhabilt dertil. Den eneste Udvei, man ved Siden heraf kunde tænke sig, vilde være strax at gaae til Landvæsenkommisjonen; men, naar man nu engang er kommen ind paa den Veie at gjøre Sogneforstanderskaberne til første Instants, troer jeg ikke, det vilde være hensigtsmæssigt. Jeg skal altsaa stemme for de stillede Endringsforslag.

Indenrigsministeren: Jeg maa, som jeg tillod mig ved den foregaaende Behandling at hyltre, fremdeles anfæe det Forslag, der er stillet til § 2 under Nr. 1, for at være aldeles overflødig, og saaledes som det foreligger, vil heller ikke den Hensigt, hvori det er stillet, opnaaes; thi det er jo forudsat i Lovforlaget, at en saadan privat Veie kan gaae igennem flere Sogne, og det burde derfor efter min Formening udtryffeligt være sagt i Endringsforlaget, at denne Befændtgjørelse ved Kirkestævne skulde stee i de Sogne, gennem hvilke Veien gik. Men selv om man havde givet Forslaget en saadan Affattelse, vilde man ingenlunde derved have sikret sig, at alle de, der vare berettigede til at benytte Veien, bleve indkaldte eller fik det fornødne Varsel, da det meget let kan hænde, at En, der er berettiget til at benytte en saadan Veie, navnlig til en Høeng eller en Tørvemose, kan boe udenfor det Sogn, hvor igennem den private Veie gaaer. Det, man tilsigter, opnaaes saaledes paa ingen Maade ved dette Endringsforslag; man slaffer kun den Vedkommende forøget Uleilighed. Men om man ogsaa skulde glemme en eller anden Participant i en saadan aldeles privat Veie, troer jeg, at det ikke vil medføre synderlig Ulempe, ligesom ogsaa, at det kun vil blive et meget sjældent Tilfælde, hvor Vedkommende kan være udsat for at glemme Noget. Man maa jo nemlig huske paa, at der her blot er Tale om